

Landskap: Skåne Upptecknat av: Efter A. Gullander
 Härad: Örie Adress: Örie
 Socken: Örie Berättat av: Johan Eriksson
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1870 i Örie

Stn. II: l. 17

Uppteckningen rör halmtäk.

Berättaren Johan Eriksson är mjölnare och har
 bott här i socknen i all sin tid. Han har gjort
 en halmtäckt länghäls och har alltid gjort varit
 med när den täckts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

N. 7303: 1.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Ester L. Gullander

Härad: Oxie

Adress: Oxie

Socken: Oxie

Berättat av: Johan Eriksson

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1870 i Oxie

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 1.

No de i frågestilla 17, Etnologiska not., beskriva
Takttygerna, har inom Oxie och närgränsande
socknar endast förekommit bindtak. Både från
1860 till 1900 och efter republiket ända fram till
våra dagar har detta varit den enda taktygen.
Tygen. Ingen annan, jag talat med, känner till, att
det i äldre tider lagts taktyg på annat sätt i
dessa trakter.

Takttygningen utfördes vanligen tidigt på våren.
Den utfördes på följande sätt:

Man började med, lade ett tjockt lager halm (man
använde slagtörskad råghalm eller vassör) över
"bjorden" och de nedre läktena. (Bjorden var det trä
som lagts ^{på} eller nerslätts i bjälparnas ändar och

Skriv endast på denna sida!

avdel. 1-6
P. 111. 1941.

ACC. N:R

M. 7303: 2.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ester L. Gullander

Härad:

Oxie

Adress:

Oxie

Socken:

Oxie

Berättat av:

Johann Eriksson

Uppteckningsår:

1941.

Född år

1870 i

Oxie

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV2.

vari sparrarna voro utfällda och ytterligare fästa
 med grova 8-Tumsapik genom sparr, bjöd och bjälke.
 Låttarna, 16 st, voro fästa med jämna mellanrum
 på sparrarna från bjöden till ryggingen. Avståndet
 mellan sparrarna var 3 alnar och kallades "ett spränne".
 2 spränne kallades "ett sti", och man täckte "ett sti" i
 taget. På ett tag som täcktes om, var man aldrig
 mer mera än som kunde hinna täckas innan kvällen.
 Kalken lades med axen uppåt, och ^{med} ett gott stycke
 av kvävet nedanför bjöden. Över kalken lades
 en täcktejp rakt över nedre läkret. (Täcktejparna
 voro av rödpil som odlades på mestadels vatten i
 sanka ängsmarker. Varje gård som hade lämplig
 mark härtill, hade en eller flera sådana pilvallar.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 7303:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ester L. Gullander
 Härad: Oxis Adress: Oxis
 Socken: Oxis Berättat av: Johann Eriksson
 Uppteckningsår: 1941. Född år 1870 i Oxis

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 3.

Dessa pilar hade ingen stam, utan skotten växte upp
 direkt från rotstubben. När skotten var 2-3 år gam-
 la, skuro de, och var då över 4 alnar långa. De
 gårdar som hade pilvallen sålde rödpilskäppar till
 andra gårdar och till husmän som behövde täckskäppar.)
 Käpparna bundes fast vid läktet med vire eller ^{med} gjärat
 hampreps, så tjockt som en blyetspenna. (Vire var
 ärskott av vanlig pil. När roven började stiga var
 det smidigast och segast. Användes hampreps skulle det
 vara gjärat för att bättre stå emot vind och vata.)
 Täckaren smodde och vrid först virst runt handen
 för att det skulle bli mjukare, gjorde så en lermut eller
 igla på den tunna änden, spelade den tjocka änden,
 stack ner den och gjorde ontag om käpp och läkte,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7303 : 4.

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ester L. Gullander

Härad:

Osie

Adress:

Osie

Socken:

Osie

Berättat av:

Johann Eriksson

Uppteckningsår:

1941.

Född år

1870 i

Osie.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

4.

stack in den spetsade änden i tyglan och drog till "så det knakade i hela Takstoken", böjde tvärl den spetsade änden och stack den rakat ner i den hoppressade halmen intill bindningen. Sådana bind gjordes med ungefär en halv alns mellanrum.

Om tjärat hamprep användes att binda med trädde detta på en stor tränsål som stacks ner och opp, och knöts fast till med dubbla punktar.

Så breddes ett nytt lager halm ut, men en ej så tjockt, och detta lades något högre upp samt bandes med häppar över två ^{alltså med två} ^{raden häppar} takstakar, och så fortsattes upp till ryggningen. Där böjdes axändarna över åt andra sidan, två halm lades ett tjockt lager överst över ryggningen och ryggstråna, takryttarna, lades över

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7303:5

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Ester L. Gullander

Härad:

Oxie

Adress:

Oxie

Socken:

Oxie

Berättat av:

Johan Eriksson

Uppteckningsår:

1941.

Född år

1870 i

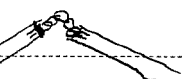
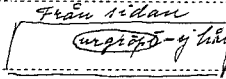

Oxie.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

5

Dessa voro korta och lades tätt som på bild 1, b,
 i frågelistan, men voro ej hopfästa på det här an-
 givna sättet, utan försedda med krampor och
 ringar i ena änden och parvis hopfästa med det
 3 tänkar , sådana ansågos ligga säkrare till
 taket. (Puggstråna voro mest av ek; järn använ-
 des också, men var ej så starkt eller tungt.)
 Därför skars halmen jämn. Därvid användes en
 stor ^{hunn}oftast gjord av en avluggen tic samt ett red-
 skap att skära efter, och ett skrapa när den av-
 skurna halmen med = . Yttre halmen
 skars på middeln och skrapades efterhand med det.
 Takskägget skars jämnt efter ett spämt snör eller
 snit.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 7303:6

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Ester L. Gullander

Härad: Oxie

Adress:

Oxie

Socken: Oxie

Berättat av: Johan Eriksson

Uppteckningsår: 1941.

Född år 1870 i Oxie

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV 6.

Inne finnes inom Oxie socken flera bönings- och
utrustnings täckla med balm.

U^o Nils Jepsens gård, Toarp nr. 2 Oxie, balm-
täcktes u ledugärdstunga i fjóra veckan av tak-
täckare Göran Jönsson, Svamby, S. Fellersups
socken. Göran Jönsson är utens mest anlitade
täckare.

En taktäckare av den gamla stammens var
Per Bengtson, Fjölåken, Fredala, som dog för
cirka 10 år sedan vid 80 års ålder.

Skriv endast på denna sida!